

הכנסת העשרים וחמש

יוזמים : חברי הכנסת
אביחי אברהם בוארון
משה פסל
ארז מלול
משה גפני
ינון אזולאי

4955/25/פ

הצעת חוק הבנקאות (שירות ללקוח) (תיקון – ביטול עמלת שורה ודמי משמרת), התשפ"ה–2024

הוספת סעיף 4י9 .1 בחוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א–1981¹, לאחר סעיף 3י9 יבוא :

"ביטול גביית עמלת 4י9. על אף האמור בכל דין או הסכם –
שורה ודמי משמרת

(1) תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוח עמלה או כל
תשלום אחר עבור ביצוע או רישום פעולות
פיננסיות באמצעות פקיד, לרבות באמצעות מוקד
טלפוני מאויש, או בערוץ ישיר, שאינו בממשק
ישיר עם פקיד, בחשבונו של הלקוח, לרבות עבור
ביצוע או רישום של זיכוי, חיוב, הפקדה או משיכה
בחשבון, העברה או הפקדה לחשבון אחר, רישום
פעולות בניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך,
התשכ"ח–1968², רישום ריביות, רישום דיבידנדים
או כל פעולה אחרת המתועדת בחשבון ;

¹ ס"ח התשמ"א, עמ' 258.
² ס"ח התשכ"ח, עמ' 234.

(2) תאגיד בנקאי לא יגבה מלקוח עמלה או כל תשלום אחר עבור שמירה, אחסון או ניהול של ניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968, בין אם הנכסים מוחזקים בצורה פיזית או אלקטרונית, ובין אם הם מנוהלים בישראל או מחוץ לה."

דברי הסבר

חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981, מגדיר את חובותיהם של גופים פיננסיים לרבות תאגידים בנקאיים בנוגע למתן שירותים ללקוחותיהם. פרק ב'2 לחוק עוסק בפיקוח על העמלות אותם גובים תאגידים בנקאיים מלקוחותיהם, כאשר נוסף על כך נקבעה בסעיף 1א9 לחוק הוראה מיוחדת המגבילה את גבייתה של עמלת פירעון מוקדם של הלוואה לדיוור.

יודגש כי בשנים האחרונות הבנקים בישראל צוברים רווחי עתק במיליארדי שקלים חדשים בשנה, הגבוהים אף מהרווח הממוצע של הבנקים בארה"ב, וכי קיימים לבנקים בישראל אפיקי רווח מרובים מלבד גביית עמלות שכבר אינן מותאמות לתקופתנו. רווחי הבנקים מועצמים כאשר הבנקים סוגרים סניפים רבים, ומצמצמים כוח אדם, בעוד הרוב המוחלט של הפעולות נעשות כיום בצורה אוטומטית ואלקטרונית.

אשר על כן, במסגרת הצעת חוק זו מוצע להרחיב את המסגרת האוסרת גבייתן של עמלות שונות, שהינן שריד היסטורי מהתקופה שקדמה למהפכה האלקטרונית בת ימינו, במסגרתה בנקים היו שומרים ומנהלים באופן פיזי ניירות ערך וכן מהתקופה בה גופים פיננסיים היו רושמים באופן פיזי פעולות שונות שנעשו בחשבון הלקוח.

כפועל יוצא מכך, מוצע לאסור את גבייתה של "עמלת השורה". עמלה זו היא עמלה הנגבית לכאורה על כל פעולה, כלומר על כל "שורה" המתועדת בחשבון הבנק, בין אם מדובר בפעולה בערוץ ישיר ובין אם מדובר בפעולה על ידי פקיד, אשר בימינו ממילא נעשית לרוב אף היא באופן ממוחשב.

כך, בכל פעם שמתועדת פעולת זיכוי, חיוב, הפקדה או משיכה בחשבון, לרבות אם מדובר בפעולות באמצעות כרטיס אשראי, אפליקציה, שיק או הרשאה לחיוב, עשויה להיגבות עמלת שורה. בדומה, גם רישום של פעולות אלקטרוניות בסיסיות אחרות בחשבון דוגמת פעולה בניירות ערך, קבלת דיבידנד, קבלת ריבית או הלוואה עשויות גם הן לכלול עמלה המוטלת על הלקוח בגין פעולה ממוחשבת פשוטה. לפיכך, ברור שמדובר בעמלות מיותרות שהיו שייכות לימים עברו בהם הניירת הייתה מודפסת ובהם הבנקים העסיקו מערכת פקידים ענפה אשר הדפיסו וביצעו פיזית את הפעולות ומכאן שהייתה להן עלות ברורה.

כמו כן, מוצע לבטל את עמלת "דמי המשמרת". עמלה זו היא עמלה שנגבית על ידי בנק על שמירה, אחסון או ניהול של ניירות ערך כמשמעותם בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968. שם העמלה הוא שריד היסטורי לתקופה בה בנקים שמרו על ניירות ערך פיזיים בכספת והעמלה היוותה תשלום על שירות השמירה. כיום רוב ניירות הערך הם דיגיטליים, ולפיכך כיום מדובר בעמלה המשולמת ללא תכלית אמיתית מלבד יצירת רווח נוסף לתאגידים הבנקאיים ואף מבלי שניתן שירות מהותי ללקוח.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
כ"ו בתשרי התשפ"ה (28.10.2024)